

(\*) Կէրիէմէ դիւղը, որ Սարմըն աղիլըն քառորդ ժամու չափ հեռու է, անոր նման ընծաւշլթային վերայ շինուած է, որոյ ընակիլքը յոյն հ թիւրք են • տաս ունին յայտերը ժայռերու վրայ սքանչելի դիւրով վանք մը, որոյ մէջ հին յունարէն գրուած ձեռագիր Սւեաւարան մը կը պահեն, որուն 1000 տարուան հնու թիւին կու տան երեսն հոգարով •



դի տէրի. - Պարի և Օրիենտիսիւ-  
պատու կարգեցաւ. Թէհրանի օս-  
մանեան դեսպանատան մէջ եր-  
բեմն երկրորդ քարտուղար Սալ-  
դիւն էֆէնտի Պարեան. - Տէրտի-  
մի կառավարիչ անուանեցաւ Հի-  
լէի նախկին կառավարիչ Սալիհ  
պէյ. - Աւաջին աստիճանի օսմա-  
նիյէ պատու անշան Երտուրայի կու-  
սակաւ Ապա-իւլ-Բէրիմ փաշա-  
նի. - Երկրորդ աստիճանի Շէֆա-  
ղաթ պատուանշան մայրաքաղա-  
քի հելլենական դեսպանատան  
աւաջին թարգմանին ամուսին  
տիկնոջ. - Թաւրիսիյէ շքադրամ  
ճարտին կայսեր պարսկական վերս-  
տեսին, ճարտին ջուրը մէջ վը-  
տանդեալ նաւուց օգնեցին հա-  
մար :

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

== Նոր տարւոյ և Նշնդեան  
տօնի առթիւ, Եւրոպայ խորհրդ-  
դարանաց բազումք կը վախուին,  
և հետեւաբար բոլորովին կը դա-  
դարին աշխարհալարական կարեւոր  
խնդրոց վերայ. լրագրական ծա-  
նոթութիւնք Այսօրէն կը գու-  
շակուի թէ՛ այս առթիւ, վեհապե-  
տաց արտասանելի խօսքերն նոր  
ապահովութիւններ պիտի տան  
Եւրոպայ խաղաղութեան անվը-  
ղով պահպանման համար. Ռու-  
սիոյ դորտալարայ մին մէկ կարեւոր  
անտեղանութեանը մէջ լայտա-  
բարեր է թէ՛ Ռուսիոյ կառավա-  
րութիւնն երկաշառեւ խաղաղու-  
թեան պէտք ունի ներքին բարե-  
կարգութեանց գործն ըստ ար-  
ժանւոյն յառաջ վարելու համար,  
և տախտիկ շատ տարիներ պիտի  
դիւշանայ պատերազմի տեղի  
տուող ո՞րեւէ շարժմանէ :

== Հուշակատար Պ. Բասթիսի  
ծննդեան 70-դ անդեղածի հան-  
դէսը կատարուեցաւ Երկու չափի  
ի փարիզ. Մայրաքաղաքին բա-  
ղում կողմերէն շորհաւորեցին ան-  
ձամբ և գրով. Հոլանտական դե-  
պան այս առթիւ անձամբ յանձ-  
նեց. Էմմա խնամակալ թագուհի-  
այն կողմանէ ընծայեալ Լիօն  
Նէշըրստե պատուանշանին ա-  
ռաջին աստիճանն, Շուէտի և  
Տանիմարայի թագաւորը ալ  
պատուանշան ընծայեցին. Շուէ-  
տի և Տանիմարայի թագաւոր-  
մանէ յատկապէս պատրաստեալ  
շքադրամներ տրուեցան յատուկ  
պատգամաւորութեանց միջոցաւ,  
և Նորվեգիոյ բժիշկը ոսկիէ և  
արծաթէ մետուղի մը մէջ զետեղ-  
եալ ուղեւոր մը շորհաւորու-  
թեան :

== Յունաստանի նախորդ նա-  
խարարապետ Պ. Տէլեմանիսի եղ-  
բորդի տղեթոր Գաթանթի Տէ-  
լեմանի թղթաւոր դէմ գեղ մը  
գտեր, և իւր դարմանատան մէջ  
ընդունելով առաջին ու երկրորդ  
կարգի թղթաւորութիւններ, քանի  
մը եօթնեկայ մէջ բոլորովին բը-  
ժըշկի յաջողութիւն է իւր նորագիւտ  
դերով. Հարկաւ պիտի քննեն  
փորձեն նաև ուրիշ երկրաց բժիշկը  
ալ :

== Ռուսիոյ կառավարութիւնն  
ի պաշտօնէ հրամարտից թէ՛  
Սևաստոպոլի մէջ և շրջակայքն  
քուէրայի հետքը մնացած չէ :

== Նոր վիճակագրութեամբ  
մը կը հաստատուի թէ՛ Միացեալ  
Նահանգաց ընտելաց թիւն դար-

մանալի արագութեամբ կաճի.  
յիշեցնելով 1847 ին 27 միլիոն 373  
հազար բնակիչը կային. այժմ 38  
միլիոն. իսկ Միացեալ Նահանգաց  
մէջ 1847 ին 24 միլիոն 278 հա-  
զար արդ. 64 միլիոն. Եթէ այս-  
պէս շարունակուի 1900 ին 88  
միլիոն բնակիչ պիտի ունենան Մի-  
ացեալ Նահանգք. Կարծողներ կան  
թէ երկիրն չպիտի կրնայ անդորր  
պարունակել այդպիսի բազմութիւն  
մարդկան. բայց այս կարծեաց  
հակառակ կը տեսնուի որ շատ  
ընդարձակութիւն ունին Միացեալ  
Նահանգք. և միայն Թէքսասի  
Նահանգն Անգլիոյ, Գաղղիոյ և  
Դերմանիոյ չափ մեծ ու ընդար-  
ձակ է. և այդ Նահանգին մէջ  
տակաւն 2 միլիոն 235 հազար  
ժողովուրդ կայ այժմ, մինչդեռ  
յիշեալ երեք երկրաց բնակչաց  
թիւն է իւր 126 միլիոն :

== Պաշտօնային Ազգային ժող-  
ով 120000 ֆրանք որոշեց է Սո-  
ֆիայի վարժարանին համար, և  
անցեալ տարի թատրոնին յառ-  
կացեալ 40000 ֆրանքն կիսովին  
զեղչեց է :

== Փարիզի հելլենական փոխ-  
հիւպատոսն հելլեն և օտար հը-  
պատակ փարիզաբնակներէ խա-  
բէութեամբ մեծ գումար մը կը  
զեղով փախեր է, բայց ի Ռուսա-  
նիա բռնուելով՝ փարիզ դրկուեր  
է դատի ենթարկուելու համար.  
Կորցած գումարն է 130000 ֆը-  
րանք. 10 տարի յառաջ ի փա-  
րիզ վախճանեալ հելլենահպատակ  
վէթրիս անուն անձի ժառանգու-  
թեանէն, միարանելով վախճանե-  
լոյն կնոջ հետ. 100000 ֆրանք  
Պ. Բալիի ժառանգութիւնէն.  
20000 ֆրանք դաղղիացի գահա-  
րաւաճառէ մը. 6000 ֆրանք  
դինեփաճառէ մը. 1600 ֆրանք  
Յունաստանի ապստղաւոր արձա-  
նի մը դրամէն. 600 ֆրանք ի  
Յունաստան կատարի շուէնրէ խա-  
ժառեալ և ի փարիզ դրկուած ան-  
ձանց ժախուց գումարէն. 1500  
ֆրանք Փարիզի մէջ վախճան-  
եալ հելլեն սպանուհւոյ մը ժա-  
ռանգութեանէն. 1600 ֆրանք եր-  
կապանամեայ աղջկան մը դոյ-  
բէն :

== Պաշտօնային վաճառականներէն  
կոմս Ալեքսանդր Հատիք անուն  
անձն անակապեց է 3 1/2 միլիոն ֆը-  
րանք պարտքով. Յորենոյ առե-  
տոյ մէջ մեծ փնտ քրքր է մե-  
տերս :

== Գաղղիոյ Տոմֆրոն քաղաքի  
բնակիչներէն Մ. Տիւֆոր անուն  
անձն Ռանամայի ջրանցքի բաժնե-  
թղթոց վեճակահանութեան ա-  
ռաջին պարգէն շահեց է :

== Յունաստանի Լիօն կղզւոյն  
մէջ գեղացի մը արտին մէջ աշ-  
խատելու տունէ ձին արձան մը  
գտեր, և անդ սպունդի վաճառ-  
ականութեամբ դառնալ անդ-  
ղիացի մը քանի մը անձանց հետ  
միարանելով յաջողեց է Լոնտոն  
դրկել յիշեալ արձանն, և 65000  
լիւրայի վաճառել տեղւոյն թան-  
դարանին համար. Այնուհետեւ Ա-  
թէնի մէջ յուրեւ է :

== Ի Ռուսաստան, Գոպլ և Ի-  
վանիօրոս կայարանաց մէջտեղն  
աւաղակախութիւն մը յարձակելով  
չոգեկառաց կարսովանի մը վերայ  
կասեցուցեր, և 300000 ռուպլի ու-  
ղեւորներէն ու թղթատարութեան  
պոյտանակներէն առեր իւր տուեր  
են :

== Ռուսիոյ Գաղան քաղաքի  
մերձակայ գիւղի մը մէջ ութ ա-  
ւաղակը տուն մը մտեր, անդ  
գտնուող չորս տղայքն ու նոյս  
մայրն սպաններ, և միայն երկու  
տղայի գտնելով՝ զայն առեր մեկ-  
նեց են, բայց հետեւեալ օրը բըռ-  
նուեր են :

== Աւստրիոյ Նուվէլ դէպ-  
րիթ կղզիներն վաճառք տանող  
Գոնթթանթին անուն գաղղիական  
չոգեկառուն նաւատուր, որ Գա-  
նտը ըստած վայրենիներէն են ե-  
ղեր, - չոգեկառուն աշխու և ա-  
ռաջին ու երկրորդ նաւապետներն  
սպաններ, և իւրեանց մէկ տօնին  
առթիւ առաջին նաւապետին մար-  
մինը խորովեր կերեր են. Այս  
վայրենիք սպաններ են նաև իւր-  
եանց չորս բնիկներն, երբ տե-  
սեր են որ նոքա կօղեն սպանե-  
լոյց. Ծոգեկառն ծովուն վերայ ան-  
դը լքեալ մնալով՝ վերջապէս  
խորտակեր ընկղմեց է :

== Պետրոպոլիէ հեռագրեալ  
է թէ՛ արուեստական Ակադեմիա-  
յի նախորդ գլխաւոր քարտու-  
ղար Իոսէֆ Բոլոր իրաւունքներէ  
զրկման և ի Սիւպերիա աքսորման  
դատաւարտեցաւ պաշտօնավա-  
րութեանն ատեն ինչ ինչ զեղծ-  
մանց մէջ գտնուելուն համար :

== Ձինացի սեղանաւոր մը,  
Հան-Գա անուն, 5 միլիոն ֆրան-  
գի հարստութեան տէր, մօտեւոս  
Փարիզ կերթայ՝ դարման գտնելու  
համար ընդդէմ իւր զարմանալի  
հիւանդութեանն որ է. - փորցն  
երթալու ատեն երբեմն ինքզինքն  
կը կորուսանէ, և առջեւն գնա-  
ցողներուն ետեւն աճալու ուժ-  
գին արցոյի հարուածներ կուտայ  
եղեր, որ խեղճերն պահ մը իւր  
պառլէ կը դառնան եղեր. Այս  
մարդն հետն ունի երեք Ձինացի,  
որպէս զի Փարիզի մէջ շրջագո-  
յութեանն ատեն հակեն իւր վե-  
րայ Արգէն Ձինաստանի մէջ 23000  
ֆրանք ամաւթուշակ կը վճարէ ե-  
ղեր դրագրի մը, ո՛չ միայն առե-  
ւորական - գործաւորութեանց,  
այլ և այդ հակման դարձին հա-  
մար :

== Փարիզի քաղաքապետու-  
թիւնն անցեալ նոյեմբեր ամսոյ  
մէջ 175000 ֆրանք ծախք քրքր  
է, ձեան չեղչերն ու ցեղերն փո-  
ղցներէն բառնալու համար :

== Անիչքովի (Ռուսիա) պա-  
րտան սեղանատան մէջ հրդեհ  
պատահելով երեքտրական լուսոյ  
մը բոլորեմամբ, այրեր են վարա-  
գոյրք գեղարուեստական առար-  
կայք և որմնց հրաշալի նկարք ու  
կահք, և 2 միլիոն ֆրանքէ առե-  
լի փնտ եղեր է :

== Յիւլիանթիֆայէ հեռագրեալ  
է թէ՛ նոր ոսկեհանքեր գտնուած  
են Նութահի մէջ Գոլորատո գե-  
տոյն երկայնութեան վերայ, և այս  
պատճառաւ հաղարարու անձինք  
կը թափին նոյն կողմերն :

== Պ. Գրուր, համանուն թըն-  
դանթի հուշակատար գործարա-  
նապետն Գերմանիոյ Կլյոմ կայ-  
սեր ներկայանալու և սեղանակից  
լինելու պատիւ ունեցեր է :

== Ի Բէյթմ հրատարակուող  
Բէյթմ Լոյտ լրագրի տնօրէն լը-  
րագրապետին ի պատիւ փառա-  
ւոր խնճոյք մը տրուեր է, այդ  
պաշտօնավարութեան 25 դ տա-  
րեկարձին առթիւ. Շնորհաւո-  
րութեան ուղեւորներ զրկեր են

Աւստրիոյ և Հունդարիոյ նախա-  
բարք, բարձրատիճան պաշտօ-  
նատաւր ու բաղում երեւելի ան-  
ձինք, և ներքոններ հրատարակե-  
րն լրագրքը առ հասարակ :

== Լոնտոնի լրագրապետներէն  
Պ. Լապոլէյը որ ամէն տարեգը-  
լուս տեղւոյն հիւանդանոցաց մէջ  
գտնուող տղայոց խաղալիքներ  
բաշխելու սովորութիւն ունի, այս  
տարի ալ 27000 կտոր խաղալիկ  
հաւաքեց է այդ նպատակաւ, և  
4000 ը իւր լրագրին բաժանորդք  
նուիրեր են :

== Ի Գոբէնհակ թատրոնի մը  
մէջ գերասանահիք պարելու ա-  
տեն, քարիւղի զամպաբէն վա-  
ռեր է մէկուն գլխարկին ժապա-  
ւէնն, և խեղճն շուարելով վաղ-  
վաղել ոկուեր է. միւսներն օգնու-  
թեան հասեր են, բայց բոցն նո-  
ցա նուրը չընդգրկաններն ալ բոր-  
բորեց է, և խեղճերուն 8ը ծան-  
րապէս և միւսներն թեթեւ այրեր  
են :

== Պետրոպոլիէ մէջ 200 բը-  
ժիշկը հաւաքուեր խորհրդակցե-  
րն քուէրան երկրին մէջն բնա-  
ջին ընելու միջոցներուն վերայ :

== Գերմանական լրագրաց ո-  
մանք կը պարծին թէ՛ Գերմանիա  
բնաւ չնեղուեցաւ Ռուսիայէ ի  
Գերմանիա արմոյր ներածելու  
արգելքէ, և թէ՛ յաջողեցաւ օ-  
տար երկիրներէ գլխաւորութեամբ  
հայթայթել պէտք եղածին չափ  
արմոյրք :

== Գերմանիոյ կայսրն ի Պէրլին  
հրաւիրած է Անգլիոյ թագուհին,  
դահաժառանգ իշխանն ու իշխա-  
նուհին և Տանիմարայի թագա-  
ւորն ու թագուհին, իւր քրոջ  
հարսանեաց հանգիսին ներկայ  
դանուելու համար :

== Պոլսապոլի Էմիրն, որ  
բաղնաթիւ պտրտալիւքն ի Պե-  
տրոպոլի ուղեւորած է, Ջարին  
ընծայելու համար հետն առած է  
բաղում բան. Ռուսիոյ նշանաւոր  
կողմերը պիտի չընդգայի Էմիրն :

== Ի Փարիզ շատ վայելչաղը-  
գեստ մարդ մը դինի վաճառա-  
կան Պ. Յալիէ անուն անձին տու-  
նը երթալով ծանուցեր է թէ  
Լոնտոնի նշանաւոր ընտանեաց մի-  
ոյն կողմանէ դրկուած է ինքն, և  
թէ՛ ի Լոնտոն դիմալիէ ճանցող  
անձի մը յանձնարարութեամբ յիշ-  
եալ ընտանիքն կը փախալի որ  
իւր երկու որդիքն Փարիզ դրկուին  
իւր ցեղեկութեայ ուսանող, և  
մինչև ցաւարտ ուսման գտնուին  
Յալիէի տան մէջ, և ի փոխարէն  
կանխիկ վճարուի պէտք եղած  
դոմարնի Յալիէ շատ գոհ կը լինի  
այս անակնկալ շահուն վերայ, և  
մարդը կը մեկնի յաւելով թէ  
վաղը տղայոց մօրեղբայրն ալ պի-  
տի դայ տեսակցի. Հետեւեալ օրը,  
մարդ մը առաւել վայելչաղըստ  
քան դառալին, իբրեւ տղայոց  
մօրեղբայրն կերթայ Յալիէի տու-  
նը. և որովհետեւ նա բացակայ  
էր կինը յարգանք կընդունի  
դնաւ. Մարդը կը ծանուցանէ թէ  
կարեւոր գործի մը համար Լոնտոն  
երթալ հարկ եղած է, և թէ ե-  
կած է տղայոց ինամատարութեան  
ծախքն վճարել. Կրտէ և կը հա-  
նէ իւրաքանչիւրն 1000 ֆրանքնոց  
վերայ, սակայն առաջարկելով որ  
Յալիէ ո՛ւր որ կը պահէ իւր դը-  
րամներն, այս գումարն ալ անդ  
դրուի ապահովութեան համար :

Տիկնը կերթայ մեծ արկղ մը կը  
բերէ. մարդը պաղ արեւնով կը  
բանայ զայն, և դրամատոմներն  
կը զետեղէ կը մեկնի. Հետեւեալ  
օրը երբ Յալիէ անուկը կը բա-  
նայ, 20 տարիէ հետէ ինայած  
պահած 250000 ֆրանքը չգտնե-  
ր, այլ խաղի թղթեր միայն. այլ  
յայմէ կը վաղէ առ ոստիկանու-  
թիւնն. 35 օր խաղարկեց ետքը  
կը բռնուին երկու մարդիկն. մօր-  
եղբայր անուանեալն թուլարի ա-  
նուն խաբեաց մը, որ 6 տարի  
յառաջ իբրեւ ձեռնածու մեծ հա-  
րաւ ստացեր է. իսկ միւսն օդ-  
նական է եղեր :

Գ Ր Ա Մ Ս Ա Ս Ն

Կ. Պոլս 19 Դեկտեմբեր 1892

Օսմանեան Գոնսուլտէ . . . 23-27  
Րուսիայի Երկաթուղի. Ֆրանք 88-60  
Թրամուէյ . . . . . 1.0. 632-

Օսմանեան լիւրան 100 դրուշէն

Մէճիտիյէ . . . . . 107-38  
Մէթալիք . . . . . 95-20  
Հինգնոց . . . . . 101-  
Վեցնոց . . . . . 101-  
Րուպլի թղթադրամ . . . 9- 4  
Թաաֆիյէ . . . . . 20-  
Ռուսիոյ Բոլ . . . . . 90-  
Գաղղիական լիւրա . . . . 88- 1  
Անգլիական . . . . . 110-12  
Դրիմից . . . . . 51-20

Ա Յ Լ Ե Ւ Ա Յ Լ Բ

XX Ծնունդը ի Գաղղիա. - Նոր  
վիճակագրութիւններէ տեսնուած է  
որ ծնունդը այս երկրին մէջ շատ  
քիչ են, և վախճանմունք հետզհետէ  
աւելնալու վերայ են բաղաւաճա-  
նուրի երկրաց ծննդոց ու վախճա-  
նանց. տոյպէս որ մինչ Շուէտի մէջ  
տարին 20, Պէրլին մէջ 19, Տանի-  
մարդայ մէջ 18, 5, Անգլիոյ մէջ 18,  
Նորվեգիոյ մէջ 17 առ հազար մարդ  
կը մեռնի, Գաղղիոյ մէջ նոյն թիւը  
կը բարձրանայ 22 առ հազար. Գեր-  
մանիոյ մէջ վախճանմունք թէ՛ 26, առ  
հազար կը հասնին, սակայն նոյն երկրի  
մէջ ծնունդն ալ 36 առ հազար է.  
Հետեւաբար՝ ծնունդը աղբ 10 առ  
հարիւր աւելի են. մինչդեռ Գաղ-  
ղիոյ մէջ վախճանմունք և ծնունդը  
հաւասար են, և երբեմն իսկ առաջինն  
կուենայ քան զերկրորդն. Գաղղիոյ մէջ  
մահն ընդհանրապէս չորսընկերէ  
կընտրէ իւր զոհերն, և գրեթէ ամէն  
տարի 850000 ծնեցող 135-150000 ը  
տարի մը չորտրոս կը մեռնին :

XX Եւրոպականութեան ամէկ  
նոր օգուտն. - Ամերիկայէ եկած  
թերթերէ ոմանց մէջ կարդացուած է  
թէ՛ Գոնտատայի Օգաւա քաղաքին  
պանդոններէ միոյն մէջ վերջերս ե-  
ւրոպականութեամբ տրուած է սե-  
ղան մը, յորում ներկայից առջև բեր-  
ուած բոլոր կերակուրներն եփուած  
են եղեր եւրոպական ջեռուցիչ զօ-  
րութեամբ. Ամերիկայի մէջ պահիսի  
սեղան մը առաջին անգամ չէ որ  
տրուած է. նմանօրինակ սեղաններ  
ուրիշ անգամներ ալ տրուած են ար-  
դէն, և պէտք է ըսել թէ՛ նոյն սե-  
ղանոց վերայ բերուած գանձին, դը-  
գալ, պատուաքաղ և այլ սպանք ե-  
ւրոպական մեքենայից միջոցաւ փո-  
խադրուած են. Եւրոպական դորու-  
թեան այս ճիւղ - ջեռուցիչ դորու-  
թիւն - որ կուգայ փայտի և ածուխի  
տեղը բռնել, անշուշտ քիչ ցտեսնէ  
կընդհանրանայ և ամենուրեք ընդու-  
նելութիւն կը գտնէ :

XX Հրագինուց վնասներն. -  
Տոքթ. Լուդուիկ Պրանտ անուն գի-  
տուն մը, 1870 ի պատերազմին մէջ,  
հրդէն գէնքերէ վրաւորեցող ցու-  
ցակներն հետադնելով հրատարակած  
է գրքոյի մը. Այդ պատերազմի մէջ  
վրաւորեալ գերմանական սպայից և  
զօրաց թիւը 146821 է, որոց 99566ը  
աղէ կցած, 11032ը հիւանդանոցաց և  
6223 ռալ պատերազմի դաշտին վե-  
րայ մեռած են :

Յ. Մ. Ագաւորեան

